ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GERHARD REISCHL ΠΟΥ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΑΝ ΣΤΙΣ 5 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1981 [1]

Κύριε πρόεδρε,
κύριοι δικαστές,

Ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems, πού εἶναι ἡ ἐναγόμενη καί ἡ ἀναιρεσείουσα στήν κύρια δίκη ἐκμεταλλεύεται στό Βέλγιο ἐργοστάσιο ἐπίπλων. Ἐπί τῆ βάσει προφορικῆς συμβάσεως, ἡ ὁποία χρονολογεῖται ἀπό τό 1960, ἡ ἑταιρεία αὐτή ὅπως προφανῶς καί ἄλλοι βέλγοι ἐργοστασιάρχες ἐπίπλων, προσέφυγε στίς ὑπηρεσίες τῆς «Ἀντιπροσωπείας ἐπίπλων» Hermann Bey στό Aachen πού ἐνεργοῦσε ὑπό τήν ἰδιότητα ἀνεξάρτητου ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου (ἐμπορικοῦ πράκτορα). Ὁ οἶκος Bey λάμβανε ὑπό τήν ἰδιότητα αὐτή προμήθεια 5 % ὑπολογιζόμενη ἐπί τῆς ἀξίας κάθε πωλήσεως, τήν ὁποία διαπραγματευόταν. Γιά διάφορες ἄλλες ὑπηρεσίες πρός τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems (ὀργάνωση τοῦ ἐκτελωνισμοῦ καί τῆς μεταφορᾶς τῶν ἐμπορευμάτων, πρόσληψη ἄλλων ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων), ἡ τελευταία κατέβαλε ἐπιπλέον μιά εἰδική ἀποζημίωση 2 % ἐπί τοῦ καθαροῦ κύκλου ἐργασιῶν στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

Μέ ἐπιστολή τῆς 30ῆς Νοεμβρίου 1975, ὁ οἶκος Bey ὑπέδειξε μέ τή σειρά του, ὡς ἐμπορικό ἀντιπρόσωπο τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, τή Luise Trost, κάτοικο Aachen, ἡ ὁποία εἶναι ἡ ἐνάγουσα καί ἡ ἀναιρεσίβλητη στήν κύρια δίκη. Ἡ ἐπιστολή αὐτή ἦταν διατυπωμένη ὡς ἑξῆς:

«Ἐξ ὀνόματος τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, πού ἑδρεύει στό Eeklo, (Βέλγιο), σᾶς παραχωρῶ μέ τήν παρούσα τήν ἀντιπροσωπεία τῆς ἑταιρείας αὐτῆς γιά τή ζώνη Rhein-Ruhr-Gebiet/Eifel/Süd-Westfalen.

Θά ἐνεργεῖτε ἀπευθείας στό ὄνομα τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems. Θά λαμβάνετε ἐπίσης ἀπό αὐτήν προμήθεια 5 %.

Σᾶς παρακαλῶ πάντως νά ἀπευθύνετε ὅλες τίς παραγγελίες στή διεύθυνσή μου στό Aachen.

Σᾶς ζητῶ νά ἐνεργεῖτε μέ αὐτό τόν τρόπο διότι, ἄν πρέπει νά εἶμαι ὑπεύθυνος γιά σᾶς θά πρέπει ἐπίσης νά ἐνημερώνομαι γιά κάθε παραγγελία.

Ἐννοεῖται ὅτι τό ὄνομά σας θά ἀναφέρεται ὡς ἀντιπρόσωπος σέ ὅλα τά ἀντίγραφα.

Ἐλπίζω ὅτι ἡ συνεργασία μας θά εἶναι καλή . . .»

Γιά τίς μεσολαβήσεις τοῦ οἴκου Bey πού ἀνάγονταν στή συνεργασία του μέ τήν Trost ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems τοῦ κατέβαλε αὐτό πού ἔχει ἐπικρατήσει νά ἀποκαλεῖται ὑπερπρομήθεια.

Ἀπό τίς ἀρχές Ἰανουαρίου 1977, ὁ οἶκος Bey προφανῶς δέν ἐργάσθηκε γιά τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems. Μέ ἐπιστολή τῆς 14ης Δεκεμβρίου 1976, ἡ τελευταία ζήτησε ἐπίσης ἀπό τήν Trost νά θέσει τέρμα στίς δραστηριότητές της γιά λογαριασμό της ἀπό τίς 30 Ἰανουαρίου 1977. Αἰτία τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς εἶναι προφανῶς ὅτι ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems δέν ἦταν ἱκανοποιημένη ἀπό τό μέγεθος τῆς δραστηριότητας πού ἀνέπτυσσε γιά λογαριασμό της ἡ Trost οὔτε καί συμφωνοῦσε νά ἐργάζεται ἡ Trost ὡς ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος καί γιά ἄλλους κατασκευαστές ἐπίπλων.

Κατόπιν αὐτοῦ, ἡ Trost ἤγειρε ἀγωγή κατά τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems ἐνώπιον τοῦ Landgericht τοῦ Aachen ζητώντας τήν καταβολή καθυστερούμενων προμηθειῶν καθώς καί τήν ἀποζημίωση πελατείας, τῆς ὁποίας ἡ καταβολή προβλέπεται ἀπό τό ἄρθρο 89 6 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα μετά τήν παύση τῆς σχέσεως μέ ἐμπορικό ἀντιπρόσωπο, γιά τήν προσκομισθείσα ἀπό αὐτόν πελατεία. Στή διαδικασία αὐτή ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems ἀμφισβήτησε τή διεθνή ἁρμοδιότητα τοῦ Δικαστηρίου πού εἶχε ἐπιληφθεῖ τῆς ὑποθέσεως. Τό Landgericht τοῦ Aachen ἀπέρριψε τήν ἀγωγή ὡς ἀπαράδεκτη ἀναφέροντας

1 — Μετάφραση ἀπό τά γερμανικά.

στίς σκέψεις τῆς ἀποφάσεώς του ὅτι δέ συνέτρεχαν οὔτε οἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 1 οὔτε οἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων. Οἱ διατάξεις αὐτές προβλέπουν τά ἑξῆς:

«Ὁ ἐναγόμενος πού κατοικεῖ στό ἔδαφος συμβαλλόμενου κράτους δύναται νά ἐναχθεῖ σέ ἄλλο συμβαλλόμενο κράτος:

1. ἐπί διαφορῶν ἐκ συμβάσεως, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τοῦ τόπου ὅπου ἡ παροχή πού ἀποτελεῖ τή βάση τῆς αἰτήσεως ἔχει ἤ πρέπει νά ἐκπληρωθεῖ·

...

5. ἄν πρόκειται γιά διαφορά πού ἀνάγεται στή λειτουργία ὑποκαταστήματος, πρακτορείου ἤ ὁποιασδήποτε ἄλλης ἐγκαταστάσεως, ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς τοποθεσίας τους.»

Τό Oberlandesgericht τῆς Κολωνίας ἐξαφάνισε τήν ἀπόφαση αὐτή καί παρέπεμψε τήν ὑπόθεση ἐνώπιον τοῦ Landgericht. Ἔκρινε ὅτι τό Landgericht τοῦ Aachen ἦταν ἁρμόδιο διότι ὁ οἶκος Bey ἔπρεπε νά θεωρηθεῖ ὡς πρακτορεῖο ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων καί διότι ἔπρεπε νά γίνει δεκτό ὅτι ἡ διαφορά εἶχε τήν προέλευσή της στή λειτουργία τοῦ πρακτορείου αὐτοῦ. Τό καθοριστικό αἴτιο τῆς ἐκτιμήσεως αὐτῆς ἦταν ὅτι ὁ οἶκος Bey χαρακτηριζόνταν ὁ ἴδιος ὡς πρακτορεῖο καί ἐργαζόταν ὡς ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος γιά τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems ἀπό εἰκοσαετίας. Ἐπιπλέον, τό δικαστήριο αὐτό ἔκρινε σημαντικό τό γεγονός ὅτι ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems εἶχε ἐπιφορτίσει καί ἀναθέσει τήν ἐντολή στόν οἶκο Bey νά συνάψει μέ τήν Trost σύμβαση ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου πού ἐπρόκειτο νά ἔχει μιά κάποια διάρκεια, ὅτι ὁ οἶκος Bey ὑπαγόταν στόν ἔλεγχο καί στή διεύθυνση τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, ὅτι οἱ παραγγελίες, τίς ὁποῖες διαπραγματευόταν ἡ Trost, ἔπρεπε νά διαβιβασθοῦν στήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems μέ τή μεσολάβηση τοῦ οἴκου Bey καί ὅτι ὁ τελευταῖος εἶχε προσδώσει στόν ἑαυτό του τό χαρακτηρισμό τοῦ «προϊσταμένου πωλήσεων» τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems.

Κατόπιν τῆς ἀσκήσεως τοῦ ἔνδικου μέσου τῆς ἀναιρέσεως ἀπό τήν ἐναγόμενη, δηλαδή τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems τό Bundesgerichtshof ἔκρινε ὅτι τό ἐπιληφθέν δικαστήριο δέν ἦταν ἁρμόδιο δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 1 τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί ἐκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων ἐπί ἀστικῶν καί ἐμπορικῶν ὑποθέσεων διότι, κατά τό ἐφαρμοστέο γερμανικό δίκαιο, ὁ τόπος ἐκτελέσεως τῶν ἔνδικων αἰτήσεων περί καταβολῆς προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεως ἦταν ὁ τόπος ὅπου βρίσκεται ἡ ἐπαγγελματική ἐγκατάσταση τοῦ ὀφειλέτη. Ὅσον ἀφορᾶ τό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως κρίθηκε δικαιολογημένο νά ξεκινήσουμε ἀπό τήν ἰδέα ὅτι ὁ οἶκος Bey καί ἡ Trost ὑπῆρξαν ἐμπορικοί ἀντιπρόσωποι τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems καί ὅτι ἔπρεπε, ὑπό τήν ἰδιότητα αὐτή, νά θεωρηθοῦν ὡς ἀνεξάρτητοι ἔμποροι ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 84 παράγραφος 1 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, δέν εἶναι δυνατό νά λεχθεῖ ὅτι ὁ οἶκος Bey βρισκόταν σέ μιά κατάσταση ὅπως ἡ κατάσταση πού ἀπορρέει ἀπό τή σύμβαση ἐργασίας ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 84 παράγραφος 2 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα οὔτε ὅτι ἐπρόκειτο περί σχέσεως οἱασδήποτε ἄλλης συμβάσεως ἐργασίας ἤ παροχῆς ὑπηρεσιῶν, παρόλο πού ὁ οἶκος Bey ὑπαγόταν στόν ἔλεγχο καί στή διεύθυνση τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, κατά τό ὅτι ὄφειλε νά δέχεται καί νά διαβιβάζει τίς παραγγελίες πού διαπραγματευόταν ἡ Trost. Τό Bundesgerichtshof ἔκρινε ἑπομένως ὅτι ἀνέκυπτε τό ἐρώτημα ἄν μιά τέτοια δραστηριότητα ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου, γιά τήν ὁποία ἡ αὐτονομία δέν ἦταν ἀπόλυτη, ἔπρεπε νά θεωρηθεῖ ὡς λειτουργία πρακτορείου ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως. Ἄν ναί, θά ἔπρεπε νά ἐξετασθεῖ ἄν ἡ ἀγωγή γιά τήν καταβολή προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεως πελατείας εἶχε γιά προέλευση διαφορά σχετική μέ τή λειτουργία τοῦ οἴκου Bey. Ἄν

δινόταν άρνητική άπάντηση στό έρώτημα αύτό θά έπρεπε νά έξετασθεῖ ἂν μιά διαφορά μεταξύ τοῦ πρακτορείου τῆς Trost καί τῆς έκπροσωπούμενης έπιχειρήσεως εἶναι τότε δυνατό νά θεωρηθεῖ έπίσης ὡς διαφορά, σχετική μέ τή λειτουργία πρακτορείου ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως. Ἐνόψει τῶν έρωτημάτων αὐτῶν πού ἀφοροῦν τήν έρμηνεία τῆς συμβάσεως περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί έκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων έπί ἀστικῶν καί έμπορικῶν ὑποθέσεων, τό Bundesgerichtshof, μέ διάταξη τῆς 21ης Μαρτίου 1980, ἀποφάσισε νά ἀναβάλει τήν ἔκδοση τῆς ὁριστικῆς του ἀποφάσεως καί νά ὑποβάλει, δυνάμει τοῦ ἄρθρου 3 τοῦ πρωτοκόλλου περί έρμηνείας τῆς συμβάσεως αὐτῆς, τά ἀκόλουθα προδικαστικά έρωτήματα:

«1. Ὁ έμπορικός πράκτορας (μεσάζων) ὑπό τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 84 έπ. τοῦ γερμανικοῦ έμπορικοῦ κώδικα (HGB) πρέπει νά θεωρεῖται ὡς «πρακτορεῖο» ἤ «ἄλλη έγκατάσταση» κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητας τῆς 27ης Σεπτεμβρίου 1968 περί ἁρμοδιότητας τῶν δικαστηρίων καί έκτελέσεως τῶν ἀποφάσεων έπί ἀστικῶν καί έμπορικῶν ὑποθέσεων (πού ἀποκαλεῖται ἐφεξῆς «σύμβαση έκτελέσεως»);

2. Σέ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως στό έρώτημα ὑπ' ἀριθ. 1:

α) Πρόκειται περί διαφορᾶς «πού ἀνάγεται στή λειτουργία» πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης έγκαταστάσεως, κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως έκτελέσεως, ὅταν τό πρακτορεῖο ἤ ἡ ἄλλη έγκατάσταση ένεργώντας βάσει έντολῆς τῆς έπιχειρήσεως γιά τήν ὁποία ένεργεῖ ὡς έμπορικός ἀντιπρόσωπος, ὑποδεικνύει κάποιον τρίτο ὡς πρόσθετο έμπορικό ἀντιπρόσωπο τῆς έπιχειρήσεως, λαμβάνει ἐναντι καταβολῆς προμήθειας τά ἔγγραφα τά σχετικά μέ τίς παραγγελίες πού δίδονται μέ τή μεσολάβηση τοῦ τρίτου καί τίς διαβιβάζει στήν έπιχείρηση, καθοδηγεῖ τόν τρίτο καί τόν φροντίζει,

καί

ὅταν ἡ δραστηριότητα έμπορικοῦ ἀντιπροσώπου τοῦ τρίτου αὐτοῦ προκαλεῖ διαφορές μεταξύ τῆς έπιχειρήσεως καί τοῦ ἰδίου ὡς πρός τίς ἀξιώσεις του έπί προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεων;

β) Σέ περίπτωση ἀρνητικῆς ἀπαντήσεως στό έρώτημα 2 α:
Ἡ ἔννοια «τῆς διαφορᾶς πού ἀνάγεται στή λειτουργία πρακτορείου ἤ οἱασδήποτε ἄλλης έγκαταστάσεως», κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως έκτελέσεως, καλύπτει μιά διαφορά μεταξύ τῆς έπιχειρήσεως καί τοῦ πρακτορείου ἤ ἄλλης έγκαταστάσεως σχετικά μέ τίς ἀξιώσεις έπί προμηθειῶν καί ἀποζημιώσεων;»

Έπί τῶν έρωτημάτων αὐτῶν λαμβάνουμε τήν ἀκόλουθη θέση.

1. Έπί τοῦ πρώτου έρωτήματος

Γιά τή σχέση αὐτή ἡ Trost, ἀναιρεσίβλητη στήν κύρια δίκη ἀνέφερε κυρίως τήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 14/76 (Ets A. de Bloos SPRL κατά Société en commandite par actions Bouyer, ἀπόφαση τῆς 6ης Ὀκτωβρίου 1976, Recueil 1976, σ. 1497 έπ.), ὅπου τό Δικαστήριο θεώρησε ὡς ἕνα ἀπό τά οὐσιώδη στοιχεῖα πού χαρακτηρίζουν τό ὑποκατάστημα ἤ πρακτορεῖο, «τήν ὑπαγωγή στή διεύθυνση καί στόν ἔλεγχο τῆς μητρικῆς έπιχειρήσεως» (σημεῖα 20 μέ 22 τῶν σκέψεων»). Κατά τήν Trost τό χαρακτηριστικό αὐτό ὑφίσταται ἀσφαλῶς στήν περίπτωση τοῦ οἴκου Bey διότι, κατά τήν ἄσκηση τῆς έμπορικῆς του δραστηριότητας γιά τή διάθεση τῶν προϊόντων τῆς έταιρείας Blanckaert & Willems, ὁ οἶκος Bey ἦταν ὑποχρεωμένος νά ἀκολουθεῖ τίς ὁδηγίες τῆς τελευταίας ὅσον ἀφορᾶ τήν έπιλογή τῶν ἀντισυμβαλλομένων καί τόν προσδιορισμό τῶν ὅρων πωλήσεως, τήν ἀναζήτηση καί τίς έπισκέψεις τῆς πελατείας, καθώς καί τήν έκτέλεση τῶν έμπορικῶν πράξεων. Ἐπιπλέον, εἶναι ἐξαιρετικά σημαντικό νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ σύμβαση έμπορικοῦ ἀντιπροσώπου πού καταρτίσθηκε μέ τήν Trost ἔχει συναφθεῖ ἀπό τόν οἶκο Bey γιά λογαριασμό καί ἐπ' ὀνόματι τῆς έταιρείας Blanckaert & Willems, βάσει ἀκριβῶν ὁδηγιῶν, ὅπως τό καταδεικνύουν παραδείγματος χάρη οἱ συζητήσεις περί τῆς

ἐκτάσεως τοῦ τομέα πού ἐπρόκειτο νά τῆς παραχωρηθεῖ, ὅτι ὁ οἶκος Bey συγκέντρωνε τίς παραγγελίες πού διαπραγματευόταν ἡ Trost καί τίς διαβίβαζε στήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems, καί ὅτι ὁ οἶκος Bey μετεῖχε ἐπίσης, πάντοτε σύμφωνα μέ ὁδηγίες πού λάμβανε ἀπό τό κεντρικό κατάστημα, στήν κατάρτιση τοῦ λογαριασμοῦ προμηθειῶν. Στήν περίπτωση τοῦ οἴκου Bey, ὁ ὁποῖος, ὅπως προκύπτει ἀπό ἐπιστολή τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, ἦταν σημεῖο ἐπαφῶν τῆς ἑταιρείας αὐτῆς πού εἶχε τήν ὑποχρέωση νά ἀποδίδει τακτικά λογαριασμό καί, ἐπομένως, δύναται νά γίνει λόγος περί πραγματικῆς σχέσεως ἐξαρτήσεως, πράγμα πού ἀποδεικνύεται ἐπίσης ἀπό τό γεγονός ὅτι ὁ οἶκος Bey ἀναγκάσθηκε νά κλείσει τό γραφεῖο του ὅταν ἔληξε ἡ συμβατική του σχέση μέ τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems. Ἐξάλλου, ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως στόν οἶκο Bey δικαιολογεῖται ἐπίσης ἀπό τήν ἀντίληψη, ἡ ὁποία βρίσκεται στή βάση τῆς διατάξεως αὐτῆς, δηλαδή ὅτι πρέπει νά γίνει δεκτή ἡ ἁρμοδιότητα τοῦ τόπου ὅπου εἶναι ἐφικτή ἡ ἐμπεριστατωμένη καί ταχεία ἐξέταση τῶν πραγματικῶν περιστατικῶν, πράγμα πού συμβαίνει ἀσφαλῶς ἐν προκειμένῳ ὡς πρός τόν τόπο ὅπου συνάφθηκαν οἱ ἐν λόγω συμβάσεις καί ὅπου ἀποφασιστικά ἐμπορικά συμβάντα ἔλαβαν χώρα. Τέλος, κατά τήν ἑρμηνεία τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 θά ἔπρεπε νά ληφθεῖ ὑπόψη ἐπίσης ἕνα κάποιο «κοινωνικό στοιχεῖο», διότι μόνο μεγάλες ἐπιχειρήσεις διατηροῦν κατά γενικό κανόνα ὑποκαταστήματα καί πρακτορεῖα, ἐνῶ οἱ ἀντισυμβαλλόμενοί τους εἶναι συνήθως μικροί οἶκοι πού διαθέτουν λίγα κεφάλαια. Καί δέν εἶναι δυνατό νά ἀπαιτηθεῖ ἀπό τούς μικρούς οἴκους νά διεξάγουν δίκες πού συνεπάγονται ὑψηλό κόστος σέ ἄλλη χώρα.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀντιθέτως, ὑποστηρίζει ὅτι σύμφωνα μέ τό χαρακτηρισμό τῶν ἔννομων σχέσεων ἀπό τό Δικαστήριο τῆς παραπομπῆς πρόκειται περί ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 84 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, δηλαδή περί ἀνεξάρτητων προσώπων καί νομικά αὐτόνομων, καί ὅτι, ἐπομένως, δέ συντρέχουν, κατά τή νομολογία, οἱ ἐφαρμοστέες στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως προϋποθέσεις. Τά πρόσωπα αὐτά ἔχουν ἀσφαλῶς τήν ὑποχρέωση νά τηροῦν ὁρισμένες ὁδηγίες κατά τή διαπραγμάτευση πράξεων, ἀλλά μέσα στό πλαίσιο τῶν ὁδηγιῶν αὐτῶν εἶναι αὐτόνομα καί, συνεπῶς, δέν ὑπάγονται στή «διεύθυνση» τοῦ ἐντολέα. Ὑπό τίς περιστάσεις αὐτές εἶναι ἀπολύτως ἀδύνατο νά θεωρηθεῖ ὅτι συντρέχουν οἱ προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως πού ἔχουν ἐπισημανθεῖ ἀπό τή νεώτερη νομολογία (ὑπόθεση 33/78, Somafer SA κατά Saar-Ferngas AG, ἀπόφαση τῆς 22ας Νοεμβρίου 1978 Recueil 1978, σ. 2183 ἐπ.), κατά τήν ὁποία πρέπει ἡ ὕπαρξη ὑποκαταστήματος κλπ. νά δύναται νά ἀναγνωρίζεται εὐχερῶς βάσει ἐξωτερικῶν χαρακτηριστικῶν καί ἕνα ὑποκατάστημα κλπ. νά ἀποτελεῖ κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος. Τό πρῶτο χαρακτηριστικό δέν ὑφίσταται, τυπικά, στήν περίπτωση τῶν ἐμπορικῶν ἀντιπροσώπων πού συνήθως δέ διατηροῦν γραφεῖο καί οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγουν νά χρησιμοποιήσουν ἐμπορική ἐπωνυμία. Ὅσον ἀφορᾶ τό δεύτερο σημεῖο, δέν εἶναι σημαντικό τό ὅτι ὁ οἶκος Bey προσέδωσε στόν ἑαυτό του, σέ ἐπιστολή τῆς 14ης Ὀκτωβρίου 1975, τό χαρακτηρισμό τοῦ «προϊσταμένου πωλήσεων» καί ὅτι παραλάμβανε καί διαβίβαζε τίς παραγγελίες πού διαπραγματευόταν ἡ Trost, δηλαδή ἀσκοῦσε, σχετικά μέ τήν τελευταία, ὁρισμένα καθήκοντα ἐλέγχου γιά λογαριασμό τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems. Τό ἀποφασιστικό γεγονός, τό ὁποῖο ἀποκλείει τή δυνατότητα νά ὑποστηριχθεῖ ὅτι ὁ οἶκος Bey ἦταν κέντρο ἐμπορικῆς δραστηριότητας τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, εἶναι μᾶλλον τό ὅτι ἡ *ἐκτέλεση* τῶν πράξεων γινόταν ὄχι ἀπό τόν οἶκο Bey, ἀλλά ἀπό τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems.

Σχετικά μέ αὐτή τή διαφορά πρέπει νά τονισθεῖ κατ' ἀρχήν ὅτι σύμφωνα μέ τήν τωρινή νομολογία, οἱ ἔννοιες τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως δέν πρέπει μόνον νά ἑρμηνεύονται κατά τρόπο αὐτόνομο, δηλαδή μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά ἔχουν τό ἴδιο περιεχόμενο σέ ὅλα τά Κράτη μέλη, ἀλλά πρέπει ἐπίσης νά ξεκινᾶμε, ὅπως τό ὑπογραμμίσαμε ἤδη μέ τίς προτάσεις μας στήν ὑπόθεση 14/76 (Recueil 1976, σ. 1511), ἀπό μιά *στενή* ἑρμηνεία, λαμβάνοντας ὑπόψη τό γεγονός ὅτι οἱ παρεκκλίσεις ἀπό τήν ἀρχή τοῦ ἄρθρου 2 τῆς συμβάσεως ἔχουν προβλεφθεῖ ἀποκλειστικά πρός τό συμφέρον λυσιτελοῦς ὀργανώσεως τῆς δίκης.

Ὁμοίως, εἶναι ἐπίσης σαφές, σύμφωνα μέ τή νομολογία, ὅτι σέ καθεμιά ἀπό τίς τρεῖς ἔννοιες πού χρησιμοποιοῦνται στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἔχουν ἐφαρμογή τά ἴδια χαρακτηριστικά, δηλαδή γιά τά πρακτορεῖα, πχ., δέ δύναται νά γίνουν δεκτά διαφορετικά οὐσιαστικά στοιχεῖα, ὅπως φρονεῖ ἰδίως ὁ Wieczorek («Kommentar zur Zivilprozeßordnung», 2η ἔκδοση, σημείωση B I α 1 ἐπί τοῦ ἄρθρου 21 τοῦ γερμανικοῦ κώδικα πολιτικῆς δικονομίας). Ἡ ἀναφορά τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Trost, κατά τή διάρκεια τῆς προφορικῆς διαδικασίας, στούς *ἀσφαλιστικούς* πράκτορες στερεῖται σημασίας ἐν σχέσει μέ τό πρόβλημα πού μᾶς ἀπασχολεῖ στήν προκειμένη περίπτωση, διότι γιά τούς ἀσφαλιστικούς πράκτορες ὑφίστανται οἱ εἰδικές διατάξεις τοῦ ἄρθρου 8 ἐδάφιο 2 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως.

Ὅταν ἀναζητᾶμε τή λύση τοῦ προβλήματος ἐπί τῇ βάσει κυρίως τῆς προγενέστερης νομολογίας, ὅπως ἔγινε κατά τή διάρκεια τῆς διαδικασίας, δέν πρέπει φυσικά νά ἀρκούμαστε κατά τό παράδειγμα τῆς ἐναγόμενης στήν κύρια δίκη, στήν ἀπόφαση πού ἐκδόθηκε στήν ὑπόθεση 14/76. Σχετικά μέ τά οὐσιώδη στοιχεῖα, τά ὁποῖα ἔχουν σημασία γιά τό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως ἡ ἀπόφαση αὐτή δέχεται ἁπλῶς, στήν πραγματικότητα, διότι δέν ἀπαιτοῦνταν, τότε τίποτε περισσότερο, ὅτι τό πρακτορεῖο κλπ. χαρακτηρίζεται ἀπό τό γεγονός ὅτι ὑπόκειται στόν ἔλεγχο καί τή διεύθυνση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως.

Κατά τή γνώμη μας, ἡ ἑρμηνεία τῆς διατάξεως αὐτῆς διευκρινίσθηκε κατά τρόπο ἁπόλυτα ἀποφασιστικό μέ τήν ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 33/78. Σύμφωνα μέ τήν ἀπόφαση αὐτή, αὐτό πού ἔχει σημασία κατά πρῶτο λόγο γιά τό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 εἶναι τά ἐξωτερικά σημεῖα ἐπί τῇ βάσει τῶν ὁποίων ἡ ὕπαρξη ὑποκαταστήματος κλπ. δύναται εὐχερῶς νά ἀναγνωρισθεῖ (σημεῖο 11 τοῦ σκεπτικοῦ). Πρέπει νά πρόκειται περί κέντρου ἐμπορικῆς δραστηριότητας, τό ὁποῖο ἐκδηλώνεται μέ διαρκή τρόπο πρός τό ἐξωτερικό ὡς ἡ προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, ἔχει δική του διεύθυνση καί εἶναι οὐσιαστικά ἐξοπλισμένο μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά δύναται νά διαπραγματεύεται ὑποθέσεις μέ τρίτους (σημεῖο 12). Ἐπιπλέον, εἶναι σημαντικό, δέχθηκε τό Δικαστήριο, τρίτοι ἄν καί γνωρίζουν ὅτι μιά ἐνδεχομένη ἔννομη σχέση θά δημιουργηθεῖ μέ τό κεντρικό κατάστημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἕδρα εἶναι στό ἐξωτερικό, νά ἀπαλλάσσονται τῆς ὑποχρεώσεως ν' ἀπευθύνονται εὐθέως στό κεντρικό κατάστημα καί νά δύνανται νά διεκπεραιώνουν ὑποθέσεις στό κέντρο συναλλαγῶν πού ἀποτελεῖ τήν προέκταση τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως.

Οἱ διευκρινίσεις αὐτές σημαίνουν, ἀφενός, ὅτι πρέπει νά ἀναφερθοῦμε στά ἀντικειμενικά καθήκοντα τοῦ «πρακτορείου» κλπ., καί ὅτι ἑπομένως δέν ὑπάρχει κανένα συμφέρον νά πληροφορηθοῦμε πῶς χαρακτήρισε τόν ἑαυτό του ὁ οἶκος Bey («προϊστάμενος πωλήσεων») καί ποιά διατύπωση χρησιμοποιήθηκε σέ ὁρισμένες ἐπιστολές («καλή συνεργασία» μέ τήν Trost). Ἀφετέρου, ἡ προαναφερθεῖσα ἀπόφαση ἐπιτρέπει νά συναχθεῖ τό συμπέρασμα ὅτι γιά τό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως, *ὁρισμένοι* περιορισμοί τῆς ἀνεξαρτησίας ἑνός ἀντιπροσώπου καί *ὁρισμένες* δυνατότητες ἐπιρροῆς τοῦ κεντρικοῦ καταστήματος δέν ἐπαρκοῦν. Στήν περίπτωση πρακτορείου, πρέπει μᾶλλον νά πρόκειται κατά κάποιον τρόπο γιά τμῆμα ἀποκεντρωμένης ἐπιχειρήσεως πού ἔχει ὡς πρός τά οὐσιώδη ἐμπορικές ἁρμοδιότητες παρόμοιες μέ τίς ἁρμοδιότητες τῆς

μητρικῆς ἐπιχειρήσεως, φυσικά ὅμως περιορισμένες στό ἔδαφος τοῦ Κράτους μέλους ὅπου βρίσκεται. Αὐτό ἀπαιτεῖται, κατά τή γνώμη μας, ἀπό τούς τύπους πού ἀναφέρθηκαν μόλις πρό ὀλίγου καί εἰδικῶς ἀπό τήν ἔκφραση «κέντρο ἐμπορικῶν συναλλαγῶν».

Στήν περίπτωση ἔννομης σχέσεως τοῦ τύπου τῆς σχέσεως πού ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τῆς διαφορᾶς στήν κύρια δίκη, τό καθοριστικό στοιχεῖο δέ δύναται, ἑπομένως, νά εἶναι μόνο ὁ ρόλος πού ὑποδύεται ἕνα «πρακτορεῖο» ἐπ' εὐκαιρία τῆς ἐνάρξεως ἐπαγγελματικῶν σχέσεων καί τῆς διαπραγματεύσεως τῶν συναλλαγῶν. Τό σημαντικό γεγονός εἶναι ἄν συμμετέχει ἐπίσης στήν τακτοποίηση καί ἐκτέλεση τῶν πράξεων ἤ ἄν αὐτό τό ἔργο ἀνήκει στήν ἀποκλειστική εὐθύνη τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως. Ὑπό τό πρίσμα αὐτό πρέπει νά ἀναφερθοῦμε μεταξύ ἄλλων καί στήν ἀντίληψη, ἡ ὁποία βρίσκεται στή βάση τοῦ κανόνα τῆς ἁρμοδιότητας τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5, ὅτι δηλαδή παρέκκλιση ἀπό τούς γενικούς κανόνες περί ἁρμοδιότητας δέ δύναται νά γίνει δεκτή παρά πρός τό συμφέρον καλῆς ἀπονομῆς τῆς δικαιοσύνης, δηλαδή τότε μόνον ὅταν ὑπάρχει εἰδικῶς στενή σχέση μεταξύ τοῦ Δικαστηρίου τοῦ τόπου καί τῆς ἐπίδικης ἔννομης σχέσεως. Πράγματι, δέν πρέπει νά παραβλεφθεῖ ὅτι οἱ δίκες σχετικά μέ ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους ὅπου μπορεῖ νά γίνει ἀναφορά στό ἄρθρο 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως, πηγάζουν γενικῶς μέσα στό πλαίσιο τῆς *ἐκτελέσεως* μιᾶς πράξεως. Σχετικά μ' αὐτό, ὅταν ἡ ἀπόφαση ἐπί τῆς ἐκτελέσεως πράξεως ἀνήκει στή μητρική ἐπιχείρηση, τό Δικαστήριο πού εἶναι ἁρμόδιο γιά τόν τόπο ὅπου τό κεντρικό κατάστημα ἔχει τήν ἕδρα του βρίσκεται ἀσφαλῶς «πλησιέστερα στά πραγματικά περιστατικά» ἀπό τό δικαστήριο τοῦ τόπου ὅπου τοποθετοῦνται ἡ ἔναρξη τῶν σχέσεων ἤ ἀκόμη ἡ κατάρτιση τῆς συμβάσεως. Αὐτό εἶναι πρόδηλο στήν περίπτωση πού ἀποτελεῖ τό ἀντικείμενο τῆς κύριας δίκης. Πράγματι, στήν προκειμένη περίπτωση, πρόκειται, ἀφενός, γιά τήν καταβολή προμηθειῶν, ἡ ὁποία, ὅπως ἀκούσαμε, γινόταν πάντοτε ἀπευθείας ἀπό τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems καί γιά τήν ὁποία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 87 α τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, ἡ ἐκτέλεση τῆς πράξεως καί ἡ καταβολή δύνανται νά εἶναι ἀποφασιστικές. Ἀφετέρου, πρόκειται περί ἀποζημιώσεως πελατείας γιά τήν ὁποία, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 89 6 τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, τίθεται τό ἐρώτημα ἄν τό κεντρικό κατάστημα ἀντλεῖ ἀκόμη ὀφέλη ἀπό τήν προσκομισθεῖσα πελατεία, δηλαδή ἄν διατηρεῖ ἀκόμα ἐπαγγελματικές σχέσεις μέ τούς πελάτες αὐτούς.

Κατά συνέπεια, δέν πρέπει ἀσφαλῶς νά νοεῖται ὡς «πρακτορεῖο» κλπ. ἕνας ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος ὅπως εἶναι τυπικῶς ἡ ἐναγόμενη στήν κύρια δίκη. Ὁ ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος χαρακτηρίζεται ἀπό μιά κάποια αὐτονομία· ἡ ὕπαρξη ὁρισμένων δικαιωμάτων τοῦ ἐντολέα νά τοῦ δίδει ὁδηγίες ὅσον ἀφορᾶ τήν προετοιμασία καί τή διαπραγμάτευση τῶν πράξεων δέν τόν «ἐντάσσει» ἐν πάση περιπτώσει στή μητρική ἐπιχείρηση κατά τό μέτρο πού ἀπαιτεῖται γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως.

Ἄλλο πράγμα δέ δύναται νά γίνει πάντως δεκτό οὔτε γιά τόν οἶκο Bey, ὁ ὁποῖος καί εἶχε ἀναλάβει ἄλλα καθήκοντα ἐπίσης καί ὁ ὁποῖος μποροῦσε νά θεωρηθεῖ, κατά κάποια ἔννοια, ὡς «σημεῖο ἐπαφῶν» τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας. Ἕνας πρῶτος λόγος γιά νά ἀμφιβάλλουμε ὅτι ὁ οἶκος Bey ἦταν ὑποκατάστημα τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, συνίσταται στό γεγονός ὅτι ὁ οἶκος Bey ἐργαζόταν ἐμφανῶς γιά *περισσότερες* ἐπιχειρήσεις. Τά καθήκοντά του κατά τή σύναψη τῶν συμβάσεων ἀντιπροσωπεύσεως, τοῦ ἐλέγχου τῆς δραστηριότητας τῶν ἄλλων ἀντιπροσώπων, τῆς διαβιβάσεως τῶν παραγγελιῶν τους καί τῆς συνεργασίας κατά τήν κατάρτιση τῶν λογαριασμῶν προμηθειῶν δέν εἶχαν ἐν πάση περιπτώσει προσδιορισθεῖ μέ τέτοιο τρόπο ὥστε νά καταστήσουν τόν οἶκο Bey κέντρο ἐμπορικῶν συναλλαγῶν τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, ἀφοῦ ἡ ἀπόφαση γιά τόν τύπο καί τήν ἐκτέλεση τῶν πράξεων φαίνεται νά ἀνῆκε στήν τελευταία.

Κατά συνέπεια, στό πρῶτο ἐρώτημα πού ὑπέβαλε τό Bundesgerichtshof εἶναι δυνατό, ὅπως προτείνει ἡ Ἐπιτροπή, νά δοθεῖ ἀρνη-

τική ἀπάντηση. Αὐτό εἶναι δυνατό χωρίς νά ἀπαιτεῖται νά ἐξετασθεῖ ἐπιπλέον τό πρόβλημα πού ἀνέκυψε κατά τήν προφορική διαδικασία, ἄν δηλαδή ὅσον ἀφορᾶ τό σημεῖο ἐφοδιασμοῦ τοῦ Bey δέν πρέπει νά ἀποκλεισθεῖ ἀρμοδιότητα δυνάμει τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως ἐξαιτίας ἰδίως τοῦ γεγονότος ὅτι κατά τήν ἡμερομηνία, δίχως ἄλλο ἀποφασιστική, τῆς καταθέσεως τοῦ δικογράφου (παραπέμπουμε ὡς πρός αὐτό στά σχόλια τοῦ ἄρθρου 8 σημεῖο 2 τῆς συμβάσεως πού περιέχονται στήν ἔκθεση Jenard) ὁ οἶκος Bey δέν ἔπρεπε νά θεωρεῖται πλέον ὡς «πρακτορεῖο» τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems λόγω τῆς προγενέστερης καταγγελίας τῆς συμβατικῆς σχέσεως μέ αὐτήν.

2. Ἐπί τοῦ ἐρωτήματος 2 α

Μετά τά ὅσα ἐκθέσαμε σχετικά μέ τό πρῶτο ἐρώτημα, εἶναι σαφές ὅτι τό πρόβλημα, τό ὁποῖο ἀνακύπτει μέ τό ἐρώτημα 2 α, ἀπαιτεῖ ἁπλῶς νά λάβουμε θέση ἐπικουρικά ὡς πρός αὐτό.

Ἐδῶ ἐπίσης ἡ ἐναγόμενη στήν κύρια δίκη ζητᾶ νά δοθεῖ καταφατική ἀπάντηση. Κατά τή γνώμη της, εἶναι σημαντικό νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ σύμβαση ἐμπορικοῦ ἀντιπροσώπου πού ὑφίσταται μεταξύ τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems καί τῆς Trost ἔχει συναφθεῖ ἀπό τόν οἶκο Bey καί ὅτι ἡ δραστηριότητα τῆς Trost ἐπηρέασε ἐπίσης σέ μεγάλο βαθμό τή λειτουργία τοῦ οἴκου Bey ἀφοῦ, ἐκτός ἀπό τό δικαίωμα σέ προμήθειες πού ἀπόκτησε μ' αὐτό τόν τρόπο ὁ οἶκος αὐτός, οἱ παραγγελίες πού διαπραγματεύοταν ἡ Trost ἔπρεπε νά ἀπευθύνονται στόν οἶκο Bey καί νά διαβιβάζονται ἀπό τόν τελευταῖο στήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems καί διότι ὁ οἶκος Bey ὄφειλε ἐπίσης νά καταρτίζει τούς λογαριασμούς προμηθειῶν πού ἀνῆκαν στήν Trost.

Ἡ Ἐπιτροπή παραπέμπει κυρίως στό γεγονός ὅτι τά ἐπίδικα αἰτήματα τῆς Trost ἐξαρτιόνταν ἀπό προϋποθέσεις πού συνδέονταν μέ τή λειτουργία τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, ἰδίως ἀπό τή σύναψη καί τήν ἐκτέλεση ὁρισμένων συμβάσεων πωλήσεως, καθώς καί ἀπό τό σχηματισμό μιᾶς πελατείας, ἀπό τήν ὁποία ἡ ἑταιρεία Blanckaert & Willems ἀντλεῖ ἀκόμα καί σήμερα ὀφέλη. Γι' αὐτό τό λόγο δυνάμεθα ἁπλῶς νά ποῦμε ὅτι ἡ διαφορά ὡς πρός αὐτό τό θέμα ἀφορᾶ ἀποκλειστικά τή λειτουργία τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems.

Σχετικά μέ τήν ἀντίφαση αὐτή, ἄς τό ποῦμε ἀμέσως, εἶναι ἐπίσης ἡ ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς πού ἔχει ὑπέρ αὐτῆς τά καλύτερα ἐπιχειρήματα.

Σύμφωνα μέ τήν ἤδη προαναφερθεῖσα ἀπόφαση στήν ὑπόθεση 33/78, τό ἀποφασιστικό κριτήριο γιά τήν ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως εἶναι ἡ ὕπαρξη ἰδιαίτερα στενοῦ συνδετικοῦ δεσμοῦ μεταξύ τῆς διαφορᾶς καί τοῦ δικαστηρίου πού καλεῖται νά τήν ἐκδικάσει (σημεῖο 7 τοῦ σκεπτικοῦ). Τό ἀντικείμενο δικαστικῆς διαφορᾶς ἀφορᾶ τήν ἐκμετάλλευση πρακτορείου ὅταν ἡ ἀμφισβήτηση ἀφορᾶ δικαιώματα καί ὑποχρεώσεις σχετικά μέ τήν κατά κυριολεξία διαχείριση τοῦ πρακτορείου (μίσθωση τοῦ οἰκοπέδου στό ὁποῖο εἶναι ἐγκατεστημένο τό πρακτορεῖο, πρόσληψη τοῦ προσωπικοῦ πού ἀπασχολεῖται στό πρακτορεῖο). Αὐτή εἶναι ἐπίσης ἡ περίπτωση ὅταν πρόκειται περί ὑποχρεώσεων, τίς ὁποῖες ἀνέλαβε τό πρακτορεῖο στό ὄνομα τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως καί οἱ ὁποῖες πρέπει νά ἐκτελεσθοῦν στό συμβαλλόμενο κράτος ὅπου βρίσκεται τό πρακτορεῖο, καθώς καί ὅταν πρόκειται περί ὄχι συμβατικῶν ὑποχρεώσεων, οἱ ὁποῖες προέρχονται ἀπό τή δραστηριότητα, τήν ὁποία ἀναπτύσσει τό πρακτορεῖο στόν τόπο ὅπου ἑδρεύει γιά λογαριασμό τῆς μητρικῆς ἐπιχειρήσεως.

Στήν περίπτωση τῆς κύριας δίκης δέν πρόκειται περί δικαιωμάτων καί ὑποχρεώσεων σχετικῶν μέ τήν κατά κυριολεξία διαχείριση τοῦ πρακτορείου ὑπό τήν ἔννοια τῶν παραδειγμάτων πού δόθηκαν ἀπό τή νομολογία. Οὔτε πρόκειται περί ὑποχρεώσεων πού προέρχονται ἀπό τή δραστηριότητα

τοῦ οἴκου Bey διότι ἡ διαφορά ἔχει ὡς ἀντικείμενο διεκδικήσεις, οἱ ὁποῖες βασίζονται στό γεγονός ὅτι ἡ Trost διαπραγματεύθηκε πωλήσεις γιά τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems καί ὅτι δημιούργησε πελατεία γιά τήν ἑταιρεία αὐτή· καί οἱ διεκδικήσεις αὐτές ἐξαρτῶνται ἀπό προϋποθέσεις, οἱ ὁποῖες πληροῦνται μέσα στό πλαίσιο τῆς λειτουργίας τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems. Τέλος, δέ γίνεται ἐπιπλέον λόγος περί ὑποχρεώσεων πού ἔχουν ἀναληφθεῖ ἀπό τόν οἶκο Bey στό ὄνομα τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems. Πράγματι οἱ αἰτούμενες προμήθειες ἀπορρέουν ἀπευθείας ἀπό τίς συμβάσεις, τίς ὁποῖες ἡ ἔχει συνάψει γιά τήν ἑταιρεία Blanckaert & Willems καί κατά τό μέτρο πού ἡ ἀποζημίωση πελατείας βασίζεται σέ σύμβαση τήν ὁποία ἔχει συνάψει ὁ οἶκος Bey στό ὄνομα τῆς ἑταιρείας Blanckaert & Willems, εἶναι ἐν πάση περιπτώσει σημαντικό νά σημειωθεῖ ὅτι τά αἰτήματα ὑπό τήν ἔννοια αὐτή δέν πρέπει νά ἱκανοποιηθοῦν, ὅπως τό ἴδιο τό Bundesgerichtshof δέχθηκε, στό κράτος ὅπου ὁ οἶκος Bey (τό «πρακτορεῖο») εἶχε τήν ἕδρα του. Ἀκριβῶς ἐπειδή δέν εἶναι δυνατό νά διαγνωσθεῖ ὁ στενός συνδετικός δεσμός, τόν ὁποῖο ἀπαιτεῖ ἡ νομολογία, μεταξύ ἐπικαλουμένων δικαιωμάτων καί γερμανικοῦ δικαστηρίου, ἡ ἀπάντηση στό ἐρώτημα 2 α, στήν περίπτωση πού θά ἐπιβαλλόταν, θά ἔπρεπε νά εἶναι πραγματικά ἀρνητική.

3. Ἐπί τοῦ ἐρωτήματος 2 β

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θέματος ἐπίσης δέν πρέπει νά λάβουμε θέση παρά μόνο ἐπικουρικά.

Στίς προτάσεις μας στήν ὑπόθεση 14/76, ἀναπτύξαμε ἤδη, καί θά θέλαμε νά ἐπιμείνουμε σ' αὐτήν τήν ἀντίληψη, ὅτι ὁ σκοπός καί ὁ στόχος τῆς διατάξεως γιά τήν ὁποία πρόκειται στήν προκειμένη περίπτωση δέ συνίσταται στόν καθορισμό τῶν κανόνων ἁρμοδιότητας γιά τίς προσφυγές πού ἀσκοῦνται ἀπό τίς θυγατρικές ἑταιρεῖες κατά τῶν μητρικῶν ἑταιρειῶν, ἀλλά πρόκειται στήν οὐσία γιά νά ἐπιτραπεῖ σέ *τρίτους*, οἱ ὁποῖοι διατηροῦν ἔννομες σχέσεις μέ ἐπιχειρήσεις πού ἔχουν ὑποκαταστήματα κτλ., νά ἀσκήσουν προσφυγή ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου, τό ὁποῖο εἶναι τό πλησιέστερο πρός τά ἐπίδικα περιστατικά. Εἰλικρινῶς, δυσχερῶς δύναται νά φαντασθεῖ κανείς δικαστικές διαφορές μεταξύ ὑποκαταστημάτων, ὑπό τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως καί τῆς μητρικῆς τους ἑταιρείας, διότι τά ὑποκαταστήματα δέν ἔχουν κανονικά, κατά γενικό κανόνα, νομική προσωπικότητα ἤ διότι ὅταν τήν ἔχουν ἐντούτοις ἀποκτήσει πρέπει νά ξεκινήσουμε ἀπό τήν ἰδέα μιᾶς οἰκονομικῆς ὑπεροχῆς, δηλαδή ἐλέγχου ἀπό τή μητρική ἐπιχείρηση.

Ἄλλο σημαντικό στοιχεῖο εἶναι ὁ ὅρος πού ἀπαιτεῖ, γιά νά δύναται νά γίνεται λόγος περί διαφορῶν σχετικῶν μέ τή λειτουργία πρακτορείων, νά πρόκειται περί παροχῶν, τίς ὁποῖες ἐκτελεῖ τό πρακτορεῖο γιά τή μητρική ἐπιχείρηση ὑπό τήν ἰδία του εὐθύνη. Ἀσφαλῶς δέν τίθεται τέτοιο θέμα στήν παρούσα ὑπόθεση. Πράγματι, δέν εἶναι ἀμφίβολο ὅτι τά ἐπίδικα αἰτήματα πρέπει νά ἱκανοποιηθοῦν ἀπό τήν ἴδια τή μητρική ἐπιχείρηση καί αὐτό, ὄχι μόνον ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀποζημίωση πελατείας, ἀλλά ἐπίσης, ἀκόμα καί ὅσον ἀφορᾶ τίς αἰτούμενες προμήθειες ὅταν τό πρακτορεῖο ἔχει ἐπέμβει ὡς ἐπικουρικό κατά τήν κατάρτιση τοῦ λογαριασμοῦ προμηθειῶν.

4. Συμπερασματικά, μποροῦμε ἑπομένως νά προτείνουμε νά δοθεῖ στό προδικαστικό ἐρώτημα τοῦ Bundesgerichtshof ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

Ἕνας ἐμπορικός ἀντιπρόσωπος, ὑπό τήν ἔννοια τῶν ἄρθρων 84 ἐπ. τοῦ γερμανικοῦ ἐμπορικοῦ κώδικα, τοῦ ὁποίου ἡ δραστηριότητα συνίσταται στό νά μεσο-

λαβεῖ στίς πράξεις πού ἐκτελοῦνται καί τακτοποιοῦνται ἀποκλειστικά ἀπό τήν ἀντιπροσωπευόμενη ἐπιχείρηση, δέν πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς πρακτορεῖο ἤ ἄλλη ἐγκατάσταση κατά τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 5 ἀριθ. 5 τῆς συμβάσεως ἐκτελέσεως. Αὐτό ἰσχύει ἐπίσης ὅταν, δυνάμει ἐντολῆς τῆς ἐπιχειρήσεως γιά λογαριασμό τῆς ὁποίας ἐνεργεῖ, ὁρίζει τρίτους ὡς πρόσθετους ἐμπορικούς ἀντιπροσώπους, παραλαμβάνει ἔναντι καταβολῆς προμήθειας τίς παραγγελίες πού διαπραγματεύονται οἱ τρίτοι καί τίς διαβιβάζει στήν ἐπιχείρηση καί δίδει ὁδηγίες καί συμβουλές στούς τρίτους.